

Hans Hopster: 'Meer kans op stress bij later scheiden van kalf en koe'

Kalf bij koe: zin of waanzin?

Lijnrecht staan de partijen tegenover elkaar. Een meerderheid van de volksvertegenwoordigers in Den Haag wil melkveehouders verplichten de kalfjes langer bij de koe te laten. 'Waanzin', stellen boeren en hun organisaties, zoals LTO Nederland.

tekst **Jelle Feenstra**

Een week nadat staatssecretaris Martijn van Dam schreef dat hij melkveehouders niet wil verplichten kalveren langer bij de koe te houden, floot de Tweede Kamer hem terug. Een meerderheid steunde de motie van Marianne Thieme van Partij voor de Dieren. Die motie verplicht de regering om binnen een half jaar met een plan van aanpak te komen om kalveren na de geboorte een bepaalde tijd bij de koe te laten.

Het leidde op internetfora en in diverse media tot een storm aan verontwaardigde reacties uit de melkveehouderijsector. 'Zou de politiek binnenkort besluiten dat baby's niet meer in een wiegje, maar bij ouders in bed moeten slapen?', sneerde LTO-bestuurder Dirk Bruins op Twitter. Kees Romijn, voorzitter van de LTO-melkveehouders, meldde zich ook in de discussie: 'Onze leden houden met liefde en vakmanschap kalfjes. Ze zijn

bijzonder verontwaardigd. Wanneer koe en kalf langere tijd bij elkaar blijven, levert scheiden juist extra stress op.'

Hechtere band

Levert het scheiden inderdaad extra stress op als koe en kalf langer bij elkaar blijven? 'Ja', zegt dierwelzijns onderzoeker en lector Hans Hopster van Van Hall Larenstein. 'Het klinkt sympathiek, maar zeker in de gangbare ligboxenstallen worden de risico's op stress alleen maar groter.'

Hopster baseert zich op nationale en internationale onderzoeken. Daaruit komt naar voren dat koekalveren relatief erg zelfredzaam ter wereld komen. Onder natuurlijke omstandigheden hebben koe en kalf een latrelatie en trekt het kalf meer op met leeftijdsgenoten dan met de koe. Dat is wezenlijk anders dan bij mensen, honden of primaten. 'Naarmate

Voordelen kalf bij koe

- Minder diarree, minder longontsteking en wormbesmetting.
- Minder kalversterfte.
- Minder uitval tot een jaar.
- Dieren groeien evenwichtiger.
- Meer rust in het koppel, dieren zijn socialer.
- Betere ruwvoeropname.
- Besparing van voer, arbeid en energie.
- Maatschappelijk geaccepteerd, goed voor imago.

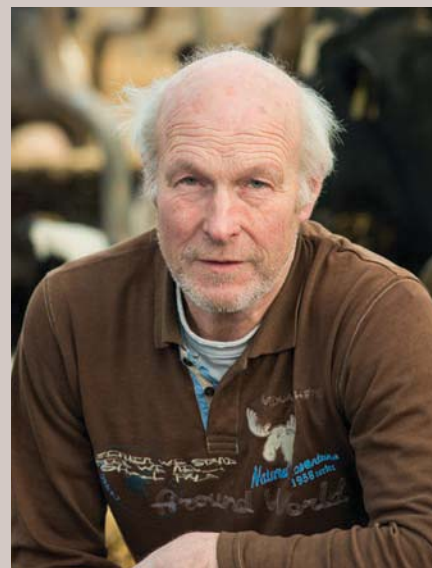
Cor den Hartog: 'Het is anders werken, maar voor mij wel completer'

Bij melkveehouder Cor den Hartog in Lunteren lopen de kalveren sinds 2008 in een gewone ligboxenstal tussen nu ruim zestig melkkoeien. Na afkalven blijven koe en kalf twee dagen in de afkalfbox, daarna komen ze samen in het koppel.

Na circa vijf weken komen de kalfjes in een apart gedeelte in de stal. Daar kunnen ze, met hun kop door het voerhek, nog wel drinken bij de moeder. De koe komt regelmatig even langs om melk af te leveren. Na negen weken worden de kalveren gespeend en gaan ze naar een open stal. Koe en kalf kunnen elkaar dan van afstand nog zien. 'Dan wordt er twee dagen behoorlijk geloeid', zegt de melkveehouder, die daar letterlijk en figuurlijk niet wakker van ligt. 'Dat hoort nu

eenmaal bij deze manier van werken.' Den Hartog erkent dat die stress zich niet voordoet als het kalf meteen bij de koe wordt weggehaald. Hij stelt dat aan zowel het gangbare systeem als zijn systeem voor- en nadelen zitten. Als voordelen van zijn systeem noemt hij imago en gezondheid. 'Burgers vinden het geweldig en wie weet kunnen we dat in het zo gevoelige Nederland nog eens vermarkten. Verder zijn mijn kalveren minder vaak ziek. Longontsteking is verleden tijd.'

Een nadeel is minder melkaflevering. Ook moet je volgens Den Hartog vrij zijn van para-tbc. 'De risico's op overdracht zijn met dit systeem aanzienlijk groter.' Hij zegt: 'Het is anders werken, maar voor mij wel completer.'

koe en kalf langer bij elkaar blijven, wordt de band hechter. De Kamermotie uitvoeren betekent dat er juist een welzijnsprobleem kan ontstaan, als we kalf en koe na bijvoorbeeld twee maanden gaan scheiden.'

De lector dierenwelzijn stelt verder dat veehouders kalf en koe juist uit gezondheidsbelang scheiden. Het pasgeboren kalf moet snel voldoende biest krijgen om immuniteit op te bouwen. 'Laat je dat over aan kalf en koe, dan gaat het nog wel eens mis. Ook om reden van overdracht van ziektekiemen zet de veehouder een pasgeboren kalfje liever een tijdje apart in een schone, droge, warme box.'

Hopster stelt dat de nadelen concreet zijn, terwijl de voordelen van bij elkaar houden van koe en kalf nog onvoldoende zijn aangetoond.

In 'Giving milk a good shake', een van de rapporten waar Thieme haar motie op

baseert, trekken medewerkers van dierenwelzijnsorganisatie Eyes on Animals op basis van literatuurstudie en gesprekken met mensen uit de sector andere conclusies. Het direct scheiden van de kalveren van de moeder leidt volgens dit rapport juist tot ernstige stress en gedragsstoornissen bij kalveren.

Thieme haalt in haar pleidooien ook graag het rond 2010 uitgevoerde project 'Familiekudde' aan. Daarin keek Wageningen UR samen met het Louis Bolk Instituut naar de ervaringen van vijftien melkveehouders die de kalveren bij de koeien laten. Dat levert volgens Thieme veel voordelen op voor gezondheid en welzijn van kalf en koe. In de kaders op deze pagina's – met de voor- en nadelen van het kalf bij de koe – zijn de ervaringen van melkveehouders die aan het project deelnamen, op een rij gezet.

Discussie is niet zwart-wit

Een van de betrokken onderzoekers bij het project Familiekudde was Cynthia Verwer, onderzoeker diergezondheid en dierenwelzijn aan het Louis Bolk Instituut. Zij doet al langer onderzoek naar jongveeopfok en pleit voor meer nuance in de discussie. 'Het is niet zwart en het is niet wit', zegt ze. Verwer vindt dat de PvdD de motie wel erg 'rauw' heeft ingediend. 'Een duidelijk verhaal met wetenschappelijke achtergronden en rekening houdend met de huidige praktijk heb ik gemist bij de motie.'

Daartegenover staat de melkveehouderijsector, die, zo vindt Verwer, erg vanuit de emotie reageert. 'Er wordt gezegd: we doen dit al jaren zo en dus houden we dit

zo. Maar er wordt niet met open mind gekeken naar opfoksystemen waarin meer contact tussen koe en kalf is. Toch zou de sector dat, kijkend naar de sterftecijfers in de huidige kalveropfok, best wat meer mogen doen.'

Verwer ziet in plaats van een opgelegde verplichting liever een doorwrocht plan van aanpak waarin alle knelpunten en mogelijkheden op een rij worden gezet. Waarin dan ook zaken als beste tijdstip van spenen, contact met of zonder zogen en beste manier van huisvesten worden meegenomen. 'Ga op zoek naar interessante varianten en probeer die met goede voorlichting geleidelijk in te voeren', zo vindt Verwer.

'Laat consument kiezen'

Melkveehouderijbestuurder Toon van Hoof zegt dat LTO het onderzoek naar het beste moment van scheiding van kalf en koe van Van Hall Larenstein wil afwachten alvorens haar definitieve standpunt te bepalen. Dit onderzoek staat onder leiding van Hans Hopster. De uitkomsten, die over een paar weken bekend worden, zullen weinig verrassend zijn, omdat Hopster zich nu al mengt in de discussie.

In Nederland zijn nu 45 melkveebedrijven waar kalveren enige tijd bij de moeder blijven lopen. Een van die bedrijven is dat van Wim en Harriette van Roessel in Riel. Op hun Facebook-pagina zeggen ze: 'Laat de consument lekker kiezen. Iedereen die vindt dat het kalf bij de moeder mag blijven, koopt kalf-bij-de-moedermelk. Of -vlees. Dan volgt het aanbod vanzelf.'

Nadelen kalf bij koe

- Minder zicht en controle op kalveren.
- Het is te koud voor het kalf.
- Een kalf kan te veel melk drinken.
- Bovenmatige groei van het kalf (te vet).
- De koe geeft 7 liter melk per dag minder.
- Meer kans op overdracht van ziektekiemen, zoals para-tbc.
- Meer stress bij spenen.
- Wildere kalveren.